

ION POP RETEGANUL – ISTORIC LITERAR

ION POP RETEGANUL AS LITERARY HISTORIAN¹

Alexandra COSTEA (PASCU)

„1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia

E-mail: alexandra5costea@yahoo.com

Abstract:

After 1848, the area inhabited by Romanians outside the Carpathian Arc underwent profound mental and social changes, which culminated in 1859 with the Little Union of Moldova and Wallachia. However, the consciousness of race and language were not realities that manifested themselves only in these Romanian provinces, Transylvania being united in national feeling with the other Romanians, despite the special historical conditions in which it is located. This consciousness of Romanianness would eventually lead to the Great Union in 1918 in Alba Iulia. One of the promoters of national consciousness was Ion Pop Reteganul, whose activity was also carried out in literary history, which he approached from a moderately critical perspective. His teacher training left its mark on his writing because he tried to bring out always in evidence the moralizing side of any text he brought to his reader. In its pages of historical-literary journalism, this moralizing side is doubled by the admiration for the personalities it presents, their activity, and their creation, which touched on topics necessary for the growth of a healthy Romanian community as a mentality and recognition of its value.

Keywords: Ion Pop Reteganul; literary history; Medalioane literare; poetry anthology; national consciousness.

¹ [Creative Commons Attribution License CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

IN MEMORIAM: Mircea BRAGA - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE REALITATE ȘI FICȚIUNE

După 1848, spațiul locuit de românii din afara arcului carpatic suferă profunde schimbări mentalitare și sociale, care vor culmina în 1859 cu Mica Unire a Moldovei și Țării Românești. Însă conștiința de neam și limbă nu au fost realități care s-au manifestat doar în aceste provincii românești, Transilvania fiind unită în sentiment național cu ceilalți români, în ciuda condițiilor istorice speciale în care se află. Această conștiință a românității avea să ducă în cele din urmă la Marea Unire de la 1918 la Alba Iulia. Românii transilvăneni nu au stat să aștepte vreo izbăvire venită din afară, ci au luptat mereu pentru menținerea conștiinței naționale, promovând limba și creația românească din afara arcului carpatin. Constantin Cubleșan arată:

„De la inițierea unor societăți de lectură și asociații culturale ale diletanților, până la îndrumări teoretice și practice în vederea propășirii economiei rurale din satele noastre și nu mai puțin la dinamica angajamentelor atitudinale din presă, prin înființarea a numeroase publicații, în diverse localități ale ținuturilor locuite de români, totul arată, cu prisosință, o strategie națională (în cel mai curat și nobil înțeles al cuvântului), având menirea de a pregăti, treptat dar fără abateri, împlinirea dezideratului de veacuri ce se va împlini în decembrie 1918” (Cubleșan, 2009: 7).

Pe această linie se înscriu înființarea mai multor publicații în limba română, nu toate pe teritoriul transilvănean, ci și în întreg spațiul austro-ungar unde trăiau români, care au avut ca obiective principale promovarea creațiilor autorilor români și, de asemenea, valorificarea folclorului românesc. Astfel de reviste au fost: „Familia” și „Federațiunea” în Pesta, „Transilvania” în Sibiu, „Albina” în Viena, „Concordia” în Gherla, „Cărțile săteanului român” în

IN MEMORIAM: Mircea BRAGA - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE REALITATE ȘI FICȚIUNE

Blaj, „Convorbiri pedagogice” în Pancevo, „Gazeta de duminică” în Șimleu și altele (Cubleșan, 2009: 7).

Unul dintre promotorii conștiinței naționale a fost Ion Pop Reteganul, a cărui activitate s-a desfășurat și în domeniul istoriei literare, pe care o abordează dintr-o perspectivă moderat critică, formația sa de dascăl punându-și amprenta asupra scriiturii sale, deoarece a încercat să scoată în evidență mereu latura moralizatoare a oricărui text pe care l-a adus cititorului său. În paginile sale de publicistică istoric-literară, această latură moralizatoare este dublată de admirația față de personalitățile pe care le prezintă, pentru activitatea și creația acestora, care atingeau subiecte necesare creșterii unei comunități românești sănătoase ca mentalitate și recunoaștere a valorii pe care o are. Deprinderile de dascăl ale Reteganului se observă și din îndemnurile date tinerilor de a citi spre formarea lor intelectuală, iar textele românești sunt indicate în primul rând pentru acest demers necesar.

Paginile volumului *Medalioane literare*, care a văzut lumina tiparului în zilele noastre la Cluj-Napoca, reunesc articole de istorie literară ale lui Ion Pop Reteganul și aduc o nouă perspectivă asupra îmbinării preocupărilor acestuia, legând dragostea pentru limba românească de literatura folclorică și cultă. Volumul reia articole publicate de Ion Pop Reteganul în revistele „Cărțile săteanului român”, publicată în Blaj, și „Amicul familiei”, publicată în Gherla, toate textele încadrându-se cronologic în anul 1886.

Despre limbajul critic al acestor articole, Constantin Cubleșan scrie:

„Credem că se poate observa efortul limbii române din Transilvania de a se moderniza; de altfel, Ion Pop Reteganul folosește frecvent neologisme, al căror înțeles tradițional îl dă în paranteză. Fără a avea un limbaj critic adecvat, autorul nu intenționează, cum se poate prea lesne observa, să efectueze exegeze literare,

IN MEMORIAM: Mircea BRAGA - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE REALITATE ȘI FICȚIUNE

mărginindu-se la a relata subiecte, alături de crochiuri biografice, destul de corecte...” (Cubleșan, 2009: 59).

Considerăm astfel, că încadrarea noastră a acestor articole în domeniul istoriei literare mai degrabă decât în cel al criticii literare este pe deplin justificat.

Personalitățile asupra cărora se oprește Ion Pop Reteganul în demersul său de atragere a cititorilor spre cunoașterea și lectura valorilor naționale, în alcătuirea volumului îngrijit de Constantin Cubleșan, sunt următoarele: Andrei Mureșianu, Anton Pann, Ioan Barac, Vasile Aaron, Demetriu Cichindeal, Samuil Micu Clain, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Vasile Alecsandri, Dimitrie Bolintineanu și C.A. Rosetti.

Articolele lui Ion Pop Reteganul grupate sub denumirea de „medalioane literare” prezintă o serie de trăsături comune. O primă trăsătură la care facem referire este legată de corectitudinea istorică a unor elemente din biografia autorilor prezentați, a debutului literar al acestora sau al datei publicării anumitor producții literare. În volumul pe care îl îngrijește, Constantin Cubleșan aduce cititorului datele reale ale evenimentelor, împreună cu denumirile corecte ale anumitor opere literare pe care Reteganul le citează. Deducem pe această cale că avem a face la Ion Pop Reteganul cu o istorie literară cu elemente incorecte, însă inițiativa sa rămâne laudabilă. Chiar dacă nu respectă întocmai datele corecte, articolele de istorie literară reunite sub denumirea de *Medalioane literare* pot fi considerate totuși biografii destul de exacte ale autorilor prezentați și scot în evidență cu succes acele componente ale creației acestora care aveau nevoie să rămână în memoria cititorului român.

În ceea ce privește metoda critică pe care Ion Pop Reteganul o abordează, aceasta este o formă de psiho-critică literară. Psiho-critica literară continuă să fie controversată printre abordările critice, însă credem că, pentru perioada în

**IN MEMORIAM: Mircea BRAGA - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE
REALITATE ȘI FICȚIUNE**

care au trăit și au creat autorii pe care Ion Pop Reteganul i-a ales ca subiect al articolelor sale, este imposibilă separarea contextului socio-politic de producția literară, de cele mai multe ori programatică, având ca scop principal promovarea interesului național comun al românilor din toate provinciile: unirea într-o singură țară.

Referitor la felul în care Ion Pop Reteganul abordează scriitorii pe care îi aduce cititorului transilvănean cu istoria sa, detaliem în cele ce urmează prin exemplificarea unora dintre figurile asupra cărora se oprește, prezentate prin prisma importanței acestora pentru cultura românească din interiorul și exteriorul arcului carpatic.

Ion Pop Reteganul dedică două texte lui Andrei Mureșianu, consacrat în istoria literaturii române sub numele *Andrei Mureșianu*. Primul text este publicat în „Amicul Familiei” în 1886, sub denumire *Andrei Mureșianu*, iar al doilea articol, cu un titlu identic, apare în „Cărțile săteanului român”, în același an. Al doilea articol dedicat lui Andrei Mureșianu detaliază biografia acestuia și date legate de creația literară. Articolul este scris sub forma unui discurs adresat poporului român și are un stil declamativ, patriotic mobilizator. În ciuda titlului comun, care indică înclinația didactică a lui Ion Pop Reteganul de a denumi tema contribuțiilor sale jurnalistice după tema principală a acestora, conținutul și structura articolelor la care facem referire este diferită. Ion Pop Reteganul tinde spre interpretarea creației lui Andrei Mureșianu prin prisma melancoliei și ulterior a depresiei poetului, aspecte pe care le pune și pe seama contextului socio-politic al românilor ardeleni. Sunt puse în evidență fragmente de creații care să susțină această ipoteză istoric-literară. Poetul transilvan e asemuit de Reteganul proorocilor din Vechiul Testament, care își muștrău poporul atunci când greșea. Prin această

**IN MEMORIAM: Mircea BRAGA - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE
REALITATE ȘI FICȚIUNE**

paralelă se creează ideea că poporul român este un popor ales al lui Dumnezeu.

Tot în revista „Cărțile săteanului român” este publicat și articolul dedicat lui Anton Pann, care este în fapt o scurtă biografie. Articolul se adresează explicit poporului român, la a cărui memorie comună, istorică și afectivă, se face apel spre neuitarea bărbaților din neam care au făcut totul spre luminarea maselor. Sunt enumerați Anton Pann, Ioan Barac, Vasile Aron și Dimitrie Țichindeal și este propus spre cunoaștere mai detaliată Anton Pann, despre ale cărui origini pe teritoriul Bulgariei aflăm, împreună cu date legate de mutarea forțată a familiei acestuia în Rusia, unde deprinde arta muzicii, pe care o va practica în calitate de cântăreț la Biserica Sfântul Nicolae din Șcheii Brașovului, după anul 1826 când reușește să fugă din Rusia. Ion Pop Reteganul pune pasiunea nou-născută a lui Anton Pann pentru literatură pe seama contactului cu Ioan Barac. Reteganul enumeră principalele scrieri ale autorului român de origine bulgară, laudându-le pentru faptul că au speculat înțelepciunea populară și stilul producțiilor folclorice, reușind să păstreze și să transmită învățături morale fără a renunța la îmbinarea umorului cu satira, ceea ce a dus la preferința oamenilor de rând pentru acestea.

Sub denumirea *Ioan Barac și opurile sale*, publică Pop Reteganul un articol în „Cărțile săteanului român” în 1886, autor pe care îl definește prin principalele sale creații. Povestea în versuri a lui Arghir și a Elenei, inspirată de folclorul românesc, făuritor al atâtor personaje care să încante serile lungi de iarnă, este prezentată ca una dintre cele mai dragi oamenilor de rând și ca o metaforă a trecerii Ardealului sub stăpânirea împăratului roman Traian. Poemul debutează cu povestea mărilor cu mere de aur de care un împărat cu trei fii nu se putea bucura în niciun an, din cauza unui hoț neștiut. Pentru iubitorii de basme, chiar dacă Ion

**IN MEMORIAM: Mircea BRAGA - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE
REALITATE ȘI FICȚIUNE**

Pop Reteganul nu arată aceasta, sursa de inspirație folclorică pare a fi basmul lui *Prâslea cel voinic și al merelor de aur*, mai ales că, și în poem, feciorul cel mic este cel care prinde hoțul, de această dată o fată măiastră, ce lua înfățișarea unei păsări. Însă Ion Pop Reteganul nu se mulțumește doar la a provoca la lectură și la a scoate în evidență caracterul folcloric al textului. El aduce cititorilor și interpretările literare ale creației, primele dintre acestea fiind cele istorice, aparținând lui Kovary Laszlo, Atanasiu M. Marienescu și chiar lui Ioan Barac. Ion Pop Reteganul își face cititorii atenți asupra a două aspecte, Un prim aspect este legat de fantezia poporului, capabilă a crea bijuterii literare. Un al doilea aspect este legat de sursa de inspirație a creației pe care o prezintă în cadrul articolului dedicat lui Ioan Barac. Existau la acea dată voci care susțineau că Barac a tradus în limba română o povestire ungurească publicată de Gaster. Ion Pop Reteganul arată că nu este exclus, însă tema prezentă în creația lui Barac se află și în basmele și povestirile populare românești, fiind o temă pe care a întâlnit-o în munca sa de folclorist. Ba mai mult, este posibil ca tema să fi ajuns în folclorul maghiar prin preluare de pe teritoriile transilvănene.

În 1886, Ion Pop Reteganul debutează în „Cărțile săteanului român” o serie de trei articole dedicate celor pe care îi consideră uriași ai literaturii și culturii române, așa cum reiese din titlul scurtei prefețe la aceste articole. Pe parcursul a trei numere diferite din periodic sunt prezentați Samuil Micu Clain, Gheorghe Șincai și Petru Maior. Ne oprim pentru moment asupra micului text care însoțește primul articol, unde sub denumirea *Trei uriași* sunt plasați în câmpul lumii fantastice a basmelor românești trei personalități ale culturii române, ca reprezentanți ale forțelor binelui. Redăm în cele ce urmează parte din textul lui Ion Pop Reteganul, datorită frumuseții acestuia și fascinației pe

**IN MEMORIAM: Mircea BRAGA - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE
REALITATE ȘI FICȚIUNE**

care o exercită asemenea poveștilor spuse la gura sobei în iernile geroase:

„Dacă acum, scumpul meu cetitor, ascuți cu luare aminte și mai cu drag trebuie să cetesti istoria acelor trei uriași, istorie adevărată, nu poveste, care ne face cunoscuți trei bărbați români care au fost în adevăr uriași. Nu că doar fi fost în trup mai mari și mai tari decât noi, încât trupește să se bată cu lei și cu tigri, cu balauri și cu pajure; nu trupește au putut să sfarme bolovani ca munții, să se îndoie copacii; nu că doar cu o piatră de moară legată de picior s-ar fi luat la fugă cu iepurii, nici nu s-au aruncat în văzduh pe pajere cu două capete, nu...ei au fost uriași cu duhul, cu sufletul uriași, uriași cu puterile sufletești, uriași cu mintea, înțelepciunea, ei au fost mai uriași decât toți uriașii cei din povești. Numele lor au fost: Șincai, Maior și Micu sau Clain” (Reteganul, 2009: 135-136).

Primul „uriaș” ardelean pe care Ion Pop Reteganul îl evocă pentru cititorii săi este Samuil Micu Clain, reliefând aspecte legate de activitatea culturală a lui Samuil Micu Clain. Prima dintre acestea arată preocuparea „uriașului” Micu Clain în a da bisericii cărțile esențiale în limba română. A doua concluzia arată înclinarea de a aduce la lumină istoria poporului român și a o face disponibilă tuturor oamenilor acestui neam. O ultimă concluzie este aceea a serviciului făcut națiunii române scriind *Elementa linguae* în limba latină, astfel încât istoria românilor și a limbii lor să poată fi cunoscută dincolo de teritoriile românești.

Reteganul amintește și alte lucrări ale lui Micu Clain, printre care prima *Gramatică română* cu caractere latine, o carte de rugăciuni cu aceleași caractere, *Viața și fabulele lui Isop*, *Aritmetica* și un dicționar român-latin-unguresc-german. De asemenea, au apărut în traducerea sa *Logica*, *Dreptul natural* și *Metafizica*. Semnatarul articolului

**IN MEMORIAM: Mircea BRAGA - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE
REALITATE ȘI FICȚIUNE**

consideră că toată această muncă a fost făcută pentru iluminarea intelectuală a neamului românesc, „împins de dorul de a-și vedea neamul ridicat din neștiința și robia în care zăcea” (Reteganul, 2009: 141)

Articolul dedicat lui Gheorghe Șincai începe cu informații biografice detaliate legat de originea acestuia și școlile pe care le-a făcut, până la momentul călugăririi din 1774, când a fost trimis la Roma de episcopul Grigore Maior, unde își va susține doctoratul în filozofie și teologie. Se arată în articol că Șincai a contribuit la scrierea *Elementa linguae Daco-Romanae*. Ion Pop Reteganul se oprește apoi asupra activității de director al școlilor române greco-catolice din Blaj, ocazie cu care Gheorghe Șincai a înființat aproximativ 300 de școli, într-un context socio-politic nu foarte favorabil și de asemenea un „fond de pâine” care să permită școlarizarea a două sute de elevi în Blaj. Ultima parte a articolului dedicat celui de-al doilea „uriaș” pe care Reteganul îl prezintă cititorilor săi cuprinde considerații asupra Cronicii românilor, pe care o consideră cea mai importantă carte a lui Șincai, stilul reflectând genialitatea autorului, adică o limbă „simplă și naturală, dar scurtă, îndrăzneată și viguroasă” (Reteganul, 2009: 150).

Al treilea „uriaș” pe care Ion Pop Reteganul îl prezintă în „Cărțile săteanului român” este Petru Maior, care asemenea lui Gheorghe Șincai a fost trimis în 1774 la studiu în Roma la *Colegium de propaganda fide*, unde a studiat limba și obiceiurile poporului italian, dar și istoria și monumentele acestora, printre care Columna lui Traian, cu atâtea indicii legate de originea latină a poporului roman. Ion Pop Reteganul insistă asupra destinului similar al „uriașilor” pe care îi vrea cunoscuți de toți românii:

„Vezi, iubită națiune română, cum se stinseră trei dintre cei mai iubiți fii ai tăi, departe de sânul tău; trei, și cei mai lucrători ai tăi fii muriră după obositoare

IN MEMORIAM: *Mircea BRAGA* - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE REALITATE ȘI FICȚIUNE

lucrări pentru binele tău, acolo departe în Ungaria; Petru Maior și Clain în Buda, iar Șincai în Sinea, tot în Ungaria, departe de rude și prieteni, departe de scumpul pământ al țării lor natale, a scumpului și frumosului Ardeal, în mijlocul limbilor străine, numai ca pe tine să te scoată din întunericul lui, în care zăceai!" (Reteganul, 2009: 155).

Un alt autor pe care Ion Pop Reteganul îl aduce cititorilor este un autor contemporan acestora, Vasile Alecsandri, pe care îl prezintă ca binecunoscut, dar despre care simte nevoia să adauge câteva considerații personale. În ceea ce privește creația lui Alecsandri, Ion Pop Reteganul se oprește la felul în care este valorificat folclorul românesc, atât pentru românii din țară, cât și pentru străini, prin publicarea în limba franceză, la Paris, a volumului *Balade și cântece populare ale României*, care cuprinde „poesii populare din graiul țăranilor și tărâncelor noastre române, cari le prelucră pe cele mai multe și le scoase la iveală ca cea dintâi carte de poesii populare” (Reteganul, 2009: 156). Fiind și el folclorist pasionat, este de înțeles de ce Ion Pop Reteganul pune accent pe această parte a creației lui Alecsandri.

Activitatea de istoric literar a lui Ion Pop Reteganul nu s-a limitat doar la articolele publicate preponderent în periodicul „Cărțile săteanului român”, ci s-a manifestat și prin editarea unui volum de poezie, antologie a creatorilor români. Volumul poartă denumirea *Inimioara, adică floarea poeziei naționale din cei mai buni scriitori români în uzul tinereții române*. În ceea ce privește titlul antologiei, Ion Buzași scrie:

„Titlul *Inimioara*, însă e cam nepotrivit și sună a poezie de album, pentru domnișoare sentimentale; dacă ar fi ținut cont de etimologia cuvântului

IN MEMORIAM: Mircea BRAGA - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE REALITATE ȘI FICȚIUNE

antologie, de la cuvântul grecesc «Anthos» care înseamnă floare – ar fi de preferat doar acest titlu: *Un buchet din floarea poeziei naționale*” (Buzași, 2016: 134).

Antologia este structurată în două părți, prima parte fiind dedicată poeziilor lirice, iar a doua poeziilor epice. Peste 30 de poeți apar în volum, începând, cronologic vorbind cu Vasile Cârlova, continuând cu generația pașoptistă și cu poeți contemporani apariției antologiei.

Cele mai multe poezii selectate aparțin lui Vasile Alecsandri, pentru a cărui creație am observa în articolele din „Cărțile săteanului român” că Ion Pop Reteganul avea un deosebit respect. Astfel, sunt reproduse 19 poezii de Alecsandri, printre care *Cântecul gintei latine* și *Sentinela română*. Andrei Mureșanu, alt nume considerat esențial pentru poezia românească, așa cum notam mai sus, este prezent prin poeziile *Deșteaptă-te, române*, *Un răsunet*, *Glasul unui român*, *O privire peste Carpați* și *15 mai 1848*.

Alți poeți care se regăsesc în antologie sunt G. Sion, Grigore Alexandrescu, Gheorghe Asachi, C. Negruzzi, Dimitrie Bolintineanu, Cezar Boliac, George Coșbuc, Alexandru Vlahuță, Octavian Goga, Ștefan Octavian Iosif, Al. Vlahuță, Al. Macedonski și Mihai Eminescu. Alături de aceste nume cunoscute, apar și nume care nu au putut fi identificate în alte publicații sau antologii, datorită faptului că antologia lui Ion Pop Reteganul nu cuprinde indici biobibliografici. Un astfel de exemplu este N. Niculescu, care semnează poezia *Domnul Tudor*.

Antologia este alcătuită la sugestia dascălului lui Ion Pop Reteganul, Ioan Moldovan, așa cum mărturisește în articolul autobiografic *Eu despre mine*, publicat în revista „Convorbiri pedagogice”, în 1837. Fiind director al liceului din Blaj, Ioan Moldovan, avea deja experiența interzicerii de către autoritățile maghiare a manualului său *Istoria*

IN MEMORIAM: Mircea BRAGA - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE REALITATE ȘI FICȚIUNE

Ardealului. Astfel încât, ideea unei antologii de poezie românească este transmisă fostului său elev.

Facem mențiunea că este prima antologie de poezie românească apărută în Transilvania, bucurându-se de apreciere din partea lui George Coșbuc și fiind una din cărțile folosite în școală în perioada în care Ion Agârbiceanu era elev (Buzăși, 2016: 135).

Referitor la includerea lui Mihai Eminescu în antologie, criticul și istoricul literar Ion Buzăși arată că este semnificativă pentru a arăta faptul că, în ciuda speculațiilor, la acea dată nu exista un curent antieminescian în Școlile Blajului (Buzăși, 2016: 135).

În ceea ce privește importanța antologiei, aceasta este o prezență importantă în spațiul transilvănean, aducând cititorilor poeți din toate zonele în care se vorbea și se scria în limba română, un aspect esențial în crearea unei unități de conștiință națională istorică și lingvistică.

Referințe:

Buzăși, I. (2016). *Antologia de poezie a lui Ion Pop Reteganul [The poetry collection of Ion Pop Reteganul]*. În *Mișcarea literară*, 3(59), 134.

Cubleșan, C. (2009). *Ion Pop Reteganul - Publicistica literară [Ion Pop Reteganul: Literary publishing]*. În *Pop Reteganul, I. (2009). Medalioane literare (Pagini de publicistică) [Literary portraits (Articles)]*, Cluj-Napoca: Editura Eikon.

Goia, L. (2015). *Ion Pop Reteganul. Bibliografie [Ion Pop Reteganul: Bibliography]*. Cluj-Napoca: Școala ardeleană.

Pop, D. (1978). *Ion Pop-Reteganul: 125 de ani de la naștere [Ion Pop-Reteganul: 125 years since his birth]*. În *Steaua*, 29(5), 34.

**IN MEMORIAM: Mircea BRAGA - LITERATURA ȘI VIAȚA: ÎNTRE
REALITATE ȘI FICȚIUNE**

Pop Reteganul, I. (2009). *Medalioane literare (Pagini de publicistică) [Literary portraits (Articles)]*, Cluj-Napoca: Eikon.

Popa, M. (1968). Contribuții noi la bibliografia lui Ion Pop Reteganul [*New contributions to the bibliography of Ion Pop Reteganul*]. În *Folclor literar*, 2, 469-479.

~~~~~
Alexandra COSTEA (PASCU) is a PhD student at “1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia, developing a thesis on the theme Ion Pop Reteganul in the Context of 19th Century Folkloristics: Poetics and Politics. She is also a Romanian and English language and literature teacher and a member of the Speculum Centre for the Study of Imaginary, 1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia.